

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Meno- ja rakenne- sekä verokartoitus

JULKISTUSTILAISUUS 6.3.2023

**Mikä on meno- ja
rakennekartoitus sekä
verokartoitus?**

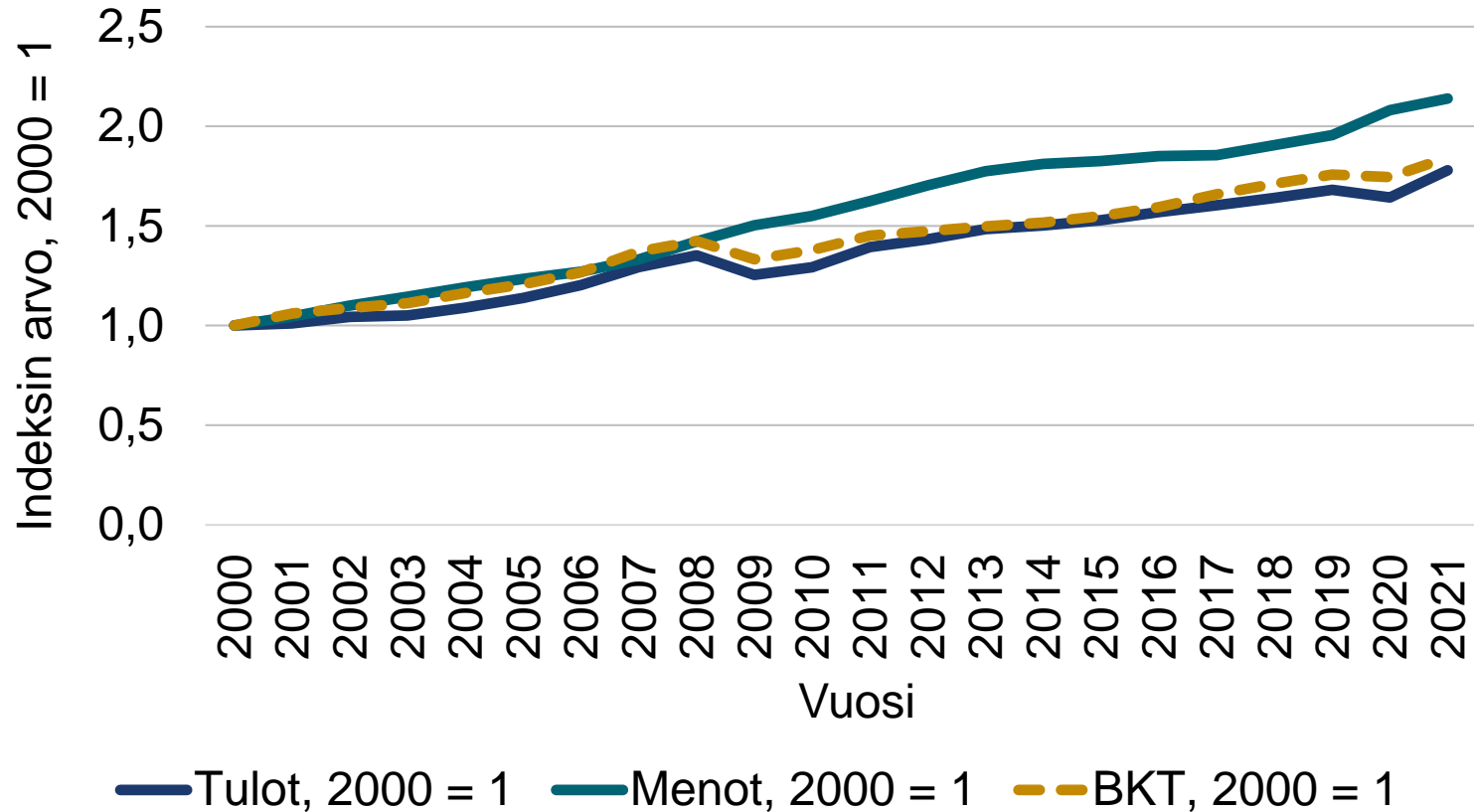
Taustaa

- Valtiovarainministeriön strategian mukaisesti haluamme varmistaa, että Suomi on vakaa ja kestävä yhteiskunta seuraavillekin sukupolville.
- Meno- ja rakennekartoitus sekä verokartoitus ovat jatkoa ministeriön joulukuussa 2022 julkaistulle virkamiespuheenvuorolle.
- Kartoitukset tarjoavat erilaisia konkreettisia vaihtoehtoja julkista taloutta vahvistaviksi toimiksi yhteiskunnallisen keskustelun ja päätöksenteon tueksi.

Meno- ja rakennekarttoitus

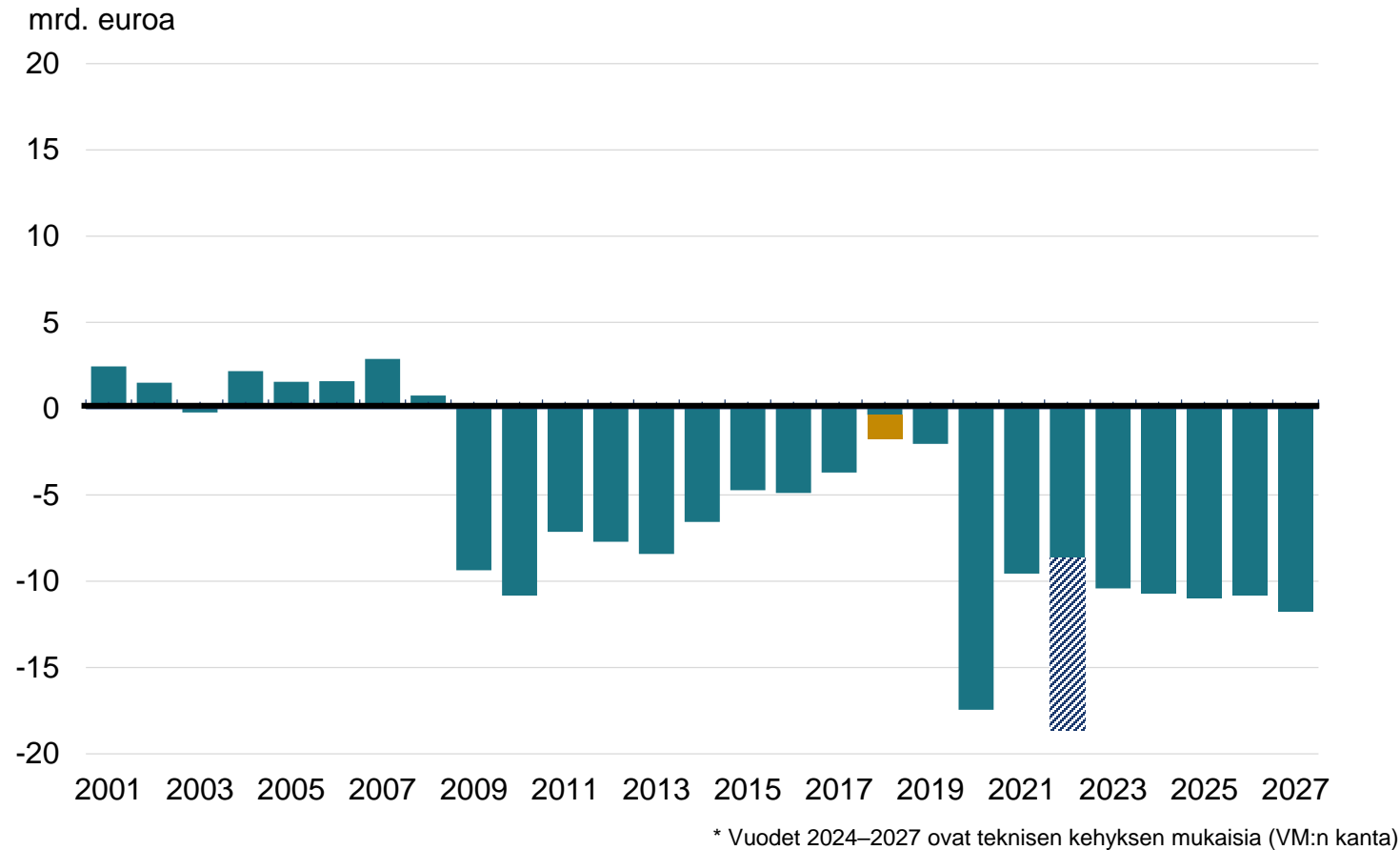
The background is a solid teal color. It features several white, curved lines that sweep across the frame from the bottom and sides, creating a sense of movement and depth. The lines vary in thickness and curvature, some crossing each other.

Julkisen talouden meno- ja tulorakennetta korjattava

- Julkisen talouden rakenteet on luotu nykyistä suotuisamman väestö- ja talouskehityksen aikana.
- Julkisen sektorin rahoituspohja ei riitä ylläpitämään kaikkia julkisen sektorin tehtäviä.
- Meno- ja tulorakennetta on korjattava merkittävästi, jotta julkinen talous saataisiin vakaalle uralle.

Valtiontalouden tulot eivät riitä kattamaan menoja

- ▨ Varautuminen sähkön johdannaismarkkinoilla toimiville yhtiöille myönnettäviin lainoihin
- Tasapaino ilman jälleerahoitusluottojen takaisinmaksun aikaistamista
- Tasapaino

- Valtiontalous on yksi osa julkista taloutta.
- Valtion budjettitalouden menot ovat olleet yhtäjaksoisesti tuloja suuremmat v. 2009 lähtien.
- Ilman uusia päätöksiä valtiontalouden alijäämä on vuosittain arviolta yli 10 mrđ. euroa vuosina 2024–2027.

Meno- ja rakennekartoituksen lähtökohdista

- Julkinen talous muodostaa kokonaisuuden
 - Tarkastelussa on koko julkinen sektori eli valtio, hyvinvointialueet, kunnat ja sosiaaliturvarahastot.
- Sopeutustarpeen mittakaava on merkittävä ja eri osa-alueiden sulkeminen kategorisesti sopeutuksen ulkopuolelle kasvattaa muiden osa-alueiden taakkaa.
 - Mitään osa-aluetta ei tulisi lähtökohtaisesti rajata tarkastelun ulkopuolelle.

Toimenpiteiden julkista taloutta vahvistava vaikutus voi syntyä eri tavoin

- Meno- ja rakennekartoitus sisältää toimia, joiden julkista taloutta vahvistava vaikutus voi muodostua muun muassa
 - menojen alenemisesta
 - maksutulojen lisäyksestä
 - omaisuustulojen kasvusta
 - työnteon kannustimien parantumisesta ja niistä seuraavasta työllisyyden kasvusta

Lopputuloksena valikoima erilaisia keinoja julkisen talouden vahvistamiseksi

- Laaja valikoima erilaisia, osin päällekkäisiä tai toisilleen vaihtoehtoisia toimia.
- Kokonaisuutta ei ole tarkoitettu toteutettavaksi sellaisenaan, vaan tukemaan julkista keskustelua ja poliittista päätöksentekoa.
- Toimien keskinäisen vaihtoehtoisuuden ja ristikkäisvaikutusten vuoksi niiden kokonaismittaluokkaa ei ole mielekästä laskea yhteen.
- Päätettävien toimien kokonaisuus – mukaan lukien verotoimet – määrittelee millaiseksi sopeuttamisen vaikutukset lopulta muodostuvat.

Keinoja julkisen talouden vahvistamiseksi tarkasteltu useista näkökulmista

Yleinen järjestys ja turvallisuus, maanpuolustus ja ulkoasiainhallinto
Koulutus, osaaminen, kulttuuri sekä liikunta ja nuorisotyö (ml. opiskelijoiden tukeminen)
Sosiaali- ja terveystaloudet sekä hyvinvointialueiden talous
Sosiaaliturvaetuudet
Maa- ja metsätalous, ympäristö ja luonnonsuojelu
Elinkeinoelämä, liikenne, asuminen ja rakentaminen

Indeksidonnaiset menot
Toimintamenot
Avustukset
Julkiset hankinnat

Verokartoitus

Verokartoituksen lähtökohdista 1/3

- Kattava tietopaketti poliittisen päätöksenteon tueksi
 - tietoa eri veroista ja niiden tuotoista
 - arviointia verotuksen rakenteesta ja tehokkuudesta
 - tietoa verotuksen kiristysvaihtoehdoista ja niiden vaikutuksista
 - mukana lähes kaikki verolajit

Verokartoituksen lähtökohdista 2/3

- Kartoituksessa nostetaan esiin toimenpiteitä, joilla voitaisiin nykyjärjestelmän puitteissa kasvattaa verotuottoja julkisen talouden vakauttamiseksi.
 - Ei uusia rakenteellisia uudistuksia tai uusia veropohjia.
- Selvitys ei sisällä kattavaa läpikäyntiä verotuista.
- Kartoituksessa ei oteta kantaa siihen, miten paljon verotusta tulisi kiristää.

Verokartoituksen lähtökohdista 3/3

- Kartoituksessa on käyty läpi laajasti erilaisia veronkorotusvaihtoehtoja.
 - myös sellaisia korotusvaihtoehtoja on käyty läpi, joiden toteuttamista ei pidetä perusteltuna.
 - ns. yksikkötuotot on laskettu kaikista veroista.
- Vaihtoehtoista nostetaan esiin sellaiset, jotka
 - ovat mahdollisimman vähän haitallisia talouskasvun ja työllisyyden kannalta
 - parantavat verojärjestelmän tehokkuutta ja rakennetta

Mahdollisia veronkorotuskohteita 1

- Korotusten kohdistaminen arvonalisäverotukseen perusteltua.
 - Vähemmän haitallista talouskasvun kannalta kuin esimerkiksi työn tai yritystoiminnan verotuksen kiristäminen.
 - Erityisesti alennettujen arvonalisäverokantojen korottaminen perusteltua.
 - Alennetut kannat ovat tehoton väline vero-ohjaukseen ja pienituloisten tukemiseen.
 - Alennettujen arvonalisäverokantojen korottaminen yhdellä prosenttiyksiköllä kasvattaisi verotuottoja n. 260 milj. euroa.
 - Alennettujen verokantojen korottaminen vakiokannan tasolle kasvattaisi verotuottoja noin 2,8 mrd. euroa.

Mahdollisia veronkorotuskohteita 2

- Osinkoverotuksen uudistaminen poistaisi verotuksen vääristymiä ja kasvattaisi verotuottoja.
 - Listaamattomien yhtiöiden osinkoverotuksen uudistaminen Yritysverotuksen asiantuntijatyöryhmän ehdotuksen mukaisesti kasvattaisi verotuottoja 430 milj. euroa.
- Maapohjan kiinteistöverotuksen kiristäminen olisi tehokas tapa kasvattaa verotuottoja.
 - Maapohjan yleisen kiinteistöveroprosentin voisi erottaa rakennusten prosentista, ja nostaa sen vaihteluvälin alarajaa. Nostolla voitaisiin tavoitella esimerkiksi 100-200 milj. euron verotuoton lisäystä.
 - Kiinteistöverotuksen arvostamisuudistuksen toteuttaminen olisi tärkeää, koska se yhdenmukaistaisi kiinteistöjen arvostamista verotuksessa.

Mahdollisia veronkorotuskohteita 3

- Valmiste- ja liikenneverotuotot alenevat
 - ohjausvaikutuksen toteutuessa veropohja pienenee
 - yksikköverojen reaalin tasoa pienenee ilman erillisiä korotuksia
- Verotuottojen alenemista voitaisiin hidastaa verotasojen indeksoinnilla
 - kasvattaisi vuoden 2027 verotuottoja käytetystä indeksistä riippuen 500-800 milj. euroa
- Lisäksi voitaisiin tehdä muitakin korotuksia
 - energiaverotuksen muutoksilla voidaan tehostaa päästöohjausta ja lisätä energiaverotuloja lyhyellä aikavälillä
 - esimerkiksi ajoneuvoveron perusveroa korottamalla voitaisiin hallinnollisesti tehokkaasti kerätä liikenteen verotuloja pitkälläkin aikavälillä

Lopuksi

- Kiristysvaihtoehtojen vaikutuksia tulee arvioida kokonaisuutena.
- On tärkeää, että verotukseen tehtävät muutokset on valmisteltu huolellisesti ja niiden vaikutukset on selvitetty kattavasti.
- Julkisen talouden vakauttamista ei tule laskea sellaisten toimenpiteiden varaan, joiden verotuottovaikutuksia ei pystytä luotettavasti arvioimaan.

Julkisen talouden vahvistamistarve seuraavalla kahdella hallituskaudella on merkittävä.

Meno- ja rakennekartoitus sekä verokartoitus osoittavat, että erilaisia toimia julkisen talouden vahvistamiseksi on löydettävissä.